

Comedia (İlâhî Komedi: Dante'den), Shakespeare'den, Faust (Goethe)'tan Verlaine'den de zevk almazlar.» (6).

Çocuk, yaradılıştan şairdir, diyebiliriz. Masal da ilk insan topluluklarının ve dolayısıyla toyların şiiri sayılabilir. Çocuk, toy kişi masalla, yani cin ve peri vasıtasıyla gerçekdışı ve olağanüstülük dünyasına girer. Büyüklerin, çeşitli sanatlarda gördüğü, yaşadığı olağanüstülük evrenine, soyutlar dünyasına çocuğu masal götürür. Şiirin de temeli, maddesi, özü hayal, soyutluk ve olağanüstülüktür. Şiirin ilkeleri ile masal arasında böyle bir yakınlık bulunduğu göre, insanoğlu, önceleri masal yoluyla tanıdığı «gerçek ötesi»ni, «soyut»u delikanlılık veya genç kızlık çağına girdikten sonra şiir yoluyla tanımakta, yaşamakta, hattâ, etkisi altında kalmaktadır.

Hatırımıza geliveren bir şiir parçasındaki masala yakın olağanüstülükleri bir gözden geçirelim: Cahit Sıtkı, **Korktuğum Şey** adlı şiirinde geceden nasıl ürperdiğini anlatırken:

**Sular kesildi çeşmelerden,
Nerden dolacak bu tas nerden?
Nerkislerin açtığı yerden
Ey kuş uçurtmayan ejderha;**

**Korkuyorum bu gecelerden,
Benim şimdi beni seyreden,
Bel bağladığım tepelerden
Gün doğmayabilir bir daha...**

Şair, gün ışıklarını akan sular gibi görüyor. Dünya da koskoca bir tastır. Nerkislerin açtığı yer ise güneşin doğduğu yerdir; şairin muhayyilesindeki bir ışık dünyasıdır. Gece de bir umacı, bir ejderhadır... Ve nihayet bu gece, öyle karanlıktır, öyle derindir ki, sabahın olacağı bile şüphelidir.

Fizik imkânlara, gerçeğe aykırı neler yok burada!.. Tabiat sanki bir çocuk perspektivinden görülüyor. Bu iki dördümlükteki materyeli verin bir çocuğa, size koskoca bir masal yapıverir. Zira, o şiirde o derece masal havası vardır.

Şu halde A. Souché'nin de dediği gibi: **«Çocukken masalcılar, büyüdükten sonra da şairler bize ülkü, güzellik ve rüya ufukları açarlar; uzun ve çetin hayat yolculuğunda bize kuvvet verirler.»**

Alman şairi Novalis (1772-1801) masalı tanımlarken: **«Masal, nazmın en yüksek şeklidir.»** der.

(6) A. Van Gennap.

Fransız yazarlarından F. de Miomandre, 1930'da, Danimarkalı masal üstadı Andersen'in 125. doğum yıldönümü dolayısıyla yazdığı bir yazıda: **«Andersen, dünyanın en fazla şair sıfatına lâyık adamıdır.»** diyordu. İncelenecek olursa, ünlü masalcıların sanat yolculuğuna önce şiirle çıktıkları görülür: La Fontaine bir şairdir. Perrault (Pero), altmış yaşına kadar şiir ve başka edebî türlerle uğraştıktan sonra masala başlamıştır. Korkut Dede'nin anlattığı masalları kaleme alarak bunların zamanımıza kadar yaşamasını sağlayan meçhul yazar bir şair değil midir? Ve nihayet zamanımızın usta masalcısı Eflâton Cem Güney de masaldan çok önce içli şiirler yazan bir şairdir.

Çocuk İçin Şiirin Gerekliliği:

İbrahim Alâaddin Gövsa, çocuğun şiirle ilgilenişini şöyle açıklamaktadır: **«Kafiyelerin sağladığı ahenk, heceler düzen ve dengesinden meydana gelen melodi, şüphesiz çocukların hoşuna gider. Bundan başka, manzumelerin kolay ezberlenmesi de tercihlerine diğer bir sebep teşkil eder.»** (7).

Bu düşünce, yerinde ise de, yeterli değildir. Çünkü şiirde, çocuğu çeken sadece şekil ve teknik olmayıp bunların yanında, masalı andıran özellikler de yer alır. Daha önce belirttiğimiz gibi, şiir de masal gibi, toplumların ilk çağlarından, yani çocukluk devirlerinden beri sürüp gelmektedir. Şiirde, masalı andıran yanlar az değildir. Çocukların kendi yarattıkları «oyun tekerlemeleri» dediğimiz —şiirle masal arası— basit manzumeler de çocuğun şiire karşı duyduğu yakınlığın bir belirtisidir.

Çocuk, her yaşta şiir karşısında olumlu bir tepki gösterir. Nitekim iki yaşındaki bir çocuk bile şiir dinlerken haz duyar; daha ileri yaşta bulunan, meselâ üç dört yaşlarındaki çocuklar da bazı mısra veya beyitleri kendi kendilerine ezbere tekrarlamaktan zevk duyurlar.

Çocuklara daha küçük yaşlarında iken şiir okuma, şiir dinleme ve şiir üzerinde görüşme alışkanlıklarını kazandırmanın önemi de eğitimciler tarafından kabul edilmiştir. Böyle alışkanlıkları kazanmış bir çocuğun önüne bir yandan kendi kültürünün edebî ve estetik değerlerini öğrenme, öbür yandan da yaratıcı faaliyetler için zengin imkânlar açmış olunur.

Burada çocukla şiir arasındaki ilişkiden bahsedilecek ve şiiri bir eğitim aracı olarak kullanırken dikkat edilmesi gereken birkaç önemli nokta üzerinde durulacaktır.

(7) *Tedrisat-ı İptidaiye Mecmuası*, sayı: 9.